

Yom Kippur

I vår serie om de judiska högtiderna har vi kommit till Den stora försoningsdagen – Yom Kippur. Det är en speciell dag i Israel då allt står stilla. En dag då man fastar och ber om förlåtelse och försoning för sig själv, med sina medmänniskor och med Gud. I de messianska församlingarna står Yeshua i centrum, han som offrades som ett skuldoffer. När man under Yom Kippur firar nattvardsgudstjänst får man äta frukterna av det fullkomliga offret som åstadkom en evig försoning.

Tio dagar efter Basunfesten/Rosh Hashana (nyårsfesten, se Shalom nr 11/2017) kommer Yom Kippur – Den stora försoningsdagen:

På tionde dagen i samma månad, den sjunde, infaller försoningsdagen. Då skall ni hålla en helig sammankomst, spåka er och offra eldoffer åt Herren. Något arbete får ni inte utföra på den dagen, ty det är en försoningsdag som skall bringa försoning åt er inför Herren, er Gud (3 Mos 23:27-28).

Dagen kallas i Apg 27:9 för "fastedagen".

Yom Kippur – en speciell dag för alla

Att "spåka sig" brukar tolkas som att avstå från mat och dricka, bad och tvätt, parfym, läderskor och sexuellt umgänge. I Israel står allt stilla på Försoningsdagen. Alla affärer och restauranger stängs och gatorna är trafikfria. Även för de många israeler som annars inte bryr sig om Gud är denna dag helt speciell. De flesta fastar på något sätt.

Dagarna innan Yom Kippur är det vanligt att be sina medmänniskor om förlåtelse för oförrätter man gjort under det gångna året. Principen är att man måste be sina medmänniskor om förlåtelse innan man kan vända sig till Gud, en princip som Jesus också inskärper (Matt 5:23-24).

Inför Försoningsdagen brukar man önska varandra "lätt fasta", eftersom det kan vara krävande att helt avstå från all mat och dricka under ett helt dygn. Man brukar också önska varandra "Gmar chatima tova", "en god underskrift", d.v.s. att Gud ska skriva under på att försoningen är beviljad. I den judiska bönboken (Sidur), kommenteras Yom Kippur så här: "Genom ett ärligt löfte till sig själv om omvändelse och ett liv i gudsfruktan och människokärlek finna försoning med sig själv, med sina medmänniskor och med Gud". En annan känd rabbin sammanfattar Försoningsdagens syfte så här: "Rabbinerna betonar att Försoningsdagen gör det möjligt för människor att försona synder begångna mot Gud". *Se fotnot 1.*

Kollektiva syndabekännelser

Allvaret på Försoningsdagen är stort. Nästan hela dygnet hålls det gudstjänster i synagogan. Syndabekännelserna

Kapparot kallas den ceremoni där en fågel får dö i mitt ställe för att bringa försoning och gottgörelse

Foto: www.tapuz.co.il

är långa och ingående. Uppsåtliga och ouppsåtliga synder bekänns. Våld, ondska, prostitution, hjärtlöshet, mutor, arrogans, själviskhet, skvaller och så vidare bekänns inför Gud. Bönerna är kollektiva, d.v.s. "vi som folk" bekänner vad "vi som folk" har syndat.

Textläsningarna i synagogan är bl.a. hämtade från 3 Mos 16. Ett utdrag:

Herren talade till Mose, sedan Arons båda söner hade dött, de som dog när de trädde fram inför Herrens ansikte. Och Herren sade till Mose: Säg till din bror Aron att han inte när som helst får gå in i helgedomen innanför förlåten framför nådastolen som är ovanpå arken, för att han inte skall dö. Ty jag skall uppenbara mig i molnet över nådastolen. Detta skall Aron ha med sig när han går in i helgedomen: en ungtjur till syndoffer och en bagge till brännoffer. Han skall ta på sig en helig livklädnad av linne och ha benkläder av linne på sin kropp, och han skall spänna på sig ett bälte av linne och vira en turban av linne om huvudet. Detta är de heliga kläderna, och innan han tar dem på sig skall han bada sin kropp i vatten. Av israeliternas meninghet skall han ta emot två bockar till syndoffer och en bagge till brännoffer. Och Aron skall föra fram sin egen syndofferstjur och bringa försoning för sig och sitt hus. --- Sedan skall han slakta folkets syndoffersbock och bära in dess blod innanför förlåten, och han skall göra med blodet som han gjorde med tjurens blod. Han skall stänka det på nådastolen och framför nådastolen. Så skall han bringa försoning för helgedomen och rena den från Israels barns orenheter och överträdelser, ja, från alla deras synder. På samma sätt skall han göra med uppenbarelsetältet, som har sin plats hos dem mitt ibland deras orenheter. Ingen människa får vara i uppenbarelsetältet från den stund då han går in för att bringa försoning i helgedomen, till dess han går ut. Så skall han bringa försoning för sig själv och sitt hus och för Israels hela församling. --- När Aron har fullbordat försoningen för helgedomen, uppenbarelsetältet och altaret, skall han föra fram den levande bocken. Och Aron skall lägga båda händerna på den levande bock-

Fotnot 1: Judaism, History, belief and practice, Dan Cohn-Sherbok, s. 524

ens huvud och bekänna över honom Israels barns alla missgärningar och överträdelser, ja, alla deras synder. Han skall lägga dem på bockens huvud och sedan sända i väg honom ut i öknen genom en man som hålls redo för detta. Bocken skall bära alla deras missgärningar på sig ut i ödemarken, och man skall släppa bocken ute i öknen (3 Mos 16:1-6, 15-22).

Blodet skall åstadkomma försoning

Gud bestämde att det skulle bäras in blod, in i det allra heligaste, för att åstadkomma försoning hos Gud. Efter att templet förstördes av romarna har inget blod längre burits fram på Försoningsdagen. En judinna jag känner väl var som barn i synagogan på Yom Kippur. Hon lade då märke till hur bibeltexterna stod i kontrast till resten av liturgin som bl.a. sade: "Ta emot våra böner i stället för offer". Frågan hon ställde sig var: Kan våra mänskliga böner bli så goda att de kan ersätta ett offer? Detta blev hennes första steg på vägen mot att be Yeshua (Jesus), som har betalat med sitt blod, att vara hennes överstepräst.

I judisk tradition, efter templets förstörelse, verkar det vara långt ifrån alla som är säkra på att synderna verkligen kan försonas genom uppriktig bön. En ceremoni, som kallas "kapparot", se fotnot 2, handlar om att man köper en tupp (män) eller höna (kvinnor), som svingas runt huvudet på personen medan det sägs: "Denna fågel ska vara i mitt ställe, den ska vara min försoning, min gottgörelse. Den ska dö i mitt ställe och jag ska fortsätta fram mot ett gott, långt liv och fred". Så slaktas fågeln och köttet ges till de fattiga att äta. Det gjorde ett djupt intryck på mig första gången jag såg denna kapparot-ceremonin på TV.

Skuldoffret enligt Jesaja

Gud har aldrig lovat att fullkomlig försoning ska uppnås genom våra mänskliga böner. Därför är det också ett allvarligt teologiskt problem att det inte finns ett tempel att bära fram blodoffret i – eller vänta: Vem var det som off-

rades som ett skuldoffer (Jes 53:10)? Det står om Jesus: *De andra prästerna har blivit fler och fler, därför att döden hindrade dem från att stå kvar i sin tjänst. Men Jesus lever för evigt, och därför har han ett prästämbete som är evigt. Därför kan han också helt och fullt frälsa dem som kommer till Gud genom honom, eftersom han alltid lever för att be för dem. Det var en sådan överstepräst vi behövde, en som är helig, oskyldig, obefläckad, skild från syndare och upphöjd över himlarna. Han måste inte bära fram offer varje dag som de andra översteprästerna, först för sina egna synder och sedan för folkets. Det gjorde han en gång för alla när han offrade sig själv (Heb 7:23-27).*

Eftersom försoningen redan är färdig, så kan alla som tror på Yeshua (Jesus) frimodigt svara, då det önskas "god underskrift", att "jag har redan fått min underskrift". Jesus betalade fullt ut.

I den messianska församling vår familj tillhörde, medan vi bodde i Haifa, brukar det vara "Öppet hus" hela Yom Kippur. Särskilt ungdomarna brukar komma på eftermiddagen Yom Kippur-afton, innan allt stannar upp och fastan börjar. Det är enkelt att ta emot gäster på Yom Kippur eftersom inget serveras.

Firandet av försoningsdagen i en messiansk församling

I en messiansk församling fastar man inte för att uppnå försoning hos Gud, men väl för att koncentrera sig på att be till Gud, att be för hela det judiska folket om att Yeshua Messias ska visa sig. På bönegudstjänsten på förmiddagen brukar församlingen be för landet och folket, om Guds beskydd och om förlåtelse för synder i enskilda liv, i församlingen och i Israel. På eftermiddagen brukar fastan brytas med en nattvardsgudstjänst, d.v.s. församlingen får äta frukterna av det fullkomliga offret som åstadkom en evig försoning.

Andreas Johansson

Ersättare i Shaloms styrelse

Vi ber för Israel

Vi ber för Shaloms arbete

Vi ber för Shalom över Israels projekt Jaffainstitutet i Israel.

Se sid 8.

- Bed för deras arbete att nå hjälpbehövande, vi ber för alla familjer/äldre som får ta emot deras matpaket.
- Vi ber också för Israel i den nya situation som uppstått efter USA:s erkännande av Jerusalem som huvudstad i Israel.
- Vi ber för Sveriges judar. Vi ber om beskydd för judarna i Malmö efter de hot och hat som uttalats i samband med demonstrationen under slutet av vecka 45 samt beskydd för judarna i Göteborg där synagogan utsattes för ett attentat kvällen den 9 december.

Några bönepunkter ur Förebedjare för Israels utskick.

Se hemsidan www.ifi.org.il/lang/_sv för alla böneämnen.

- Det iranska ledarskapet fortsätter med sina hot om att utrota Israel. De vet inte att de, genom att förbanna Israel, förban-

nar de både sig själva och sin nation (4 Mos. 24:9). De försöker också etablera baser i Syrien, nära den israeliska gränsen och det verkar för israeler som att varken Ryssland eller USA har några problem med detta. Men Netanyahu och den israeliska regeringen säger ett mycket högt och tydligt "Nej!".

- Skänk himmelsk vishet och mod åt Israels ledare i den här tiden (Ords. 21:1).
- Fortsätt att be för regn och all annan nederbörd som Gud vill låta utgjuta över landet. Det har varit flera dagar med regn och väderprognosen säger att det kommer flera – men det behövs många, många fler. Vi välsignar Gud för det regn som Han har sänt, och vi fortsätter att be om miraklet att Han ska ha fyllt upp Galileiska sjön och alla Israels underjordiska aqviferer i slutet av regnperioden.

Fotnot 2: Kapparot betyder försoning. Bakgrunden är ordet Kapporet, locket på arken i templet som på svenska översatts med nådastolen. Se bibeltexten ovan.